

ΤΟΤ ΑΝΩΝΥΜΟΤ.

Καὶ ἄλλοις δύνανται διακατοχῆς αὐτῶν, ὡς βιβλ. λζ. τίτλ. α. διγ. ζ. καὶ ιδ. ἔχεις δὲ καὶ ἄλλῃν ἐξαιρέσιν βιβλ. μ. 4) τίτλ. ιβ. γ) διγ. γ. ἀνάγνωθι καὶ βιβλ. ις. τίτλ. α. διγ. β. καὶ βιβλ. β. τοῦ κώδ. τίτλ. ιγ. σ) διατ. ιγ. σ) ὅτι ἐν ἐπιτομῇ ἐτέρων εἰς ἐλευθερίαν ἐκδικεῖ παῖδας καὶ γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς, καὶ in rem suam ἀλλοτριῶν κινεῖ ἀγωγῶν.

ΤΟΤ ΕΝΑΝΤΙΟΤ.

Ἰδιόται βιβλ. ις. τίτλ. α. διγ. β. ὅτι οὐκ ἐπιτέτραπται γυνῇ δεφερδεύειν οὔτε τὸν ἴδιον ἀνδρα, οὔτε τὸν υἱόν, οὔτε τὴν θυγατέρα, οὔτε τὸν πατέρα. ἐν δὲ 4) τῷ α. διγ. τοῦ ε. τίτλ. τοῦ μθ. βιβλ. φησὶν, ὅτι καλῶς γυνὴ ἐπὶ υἱοῦ ἐκπαλεῖται, καὶ ἐὰν θάλλῃ, προσετρεπίζει τὴν δίκην, καὶ οὐ δοκεῖ ἰντεροκεδεύειν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τὴν ἀρχὴν δεφερδεύειν οὐκ εἰδύατο.

Ἐπὲρ αὐτῶν κινουῦντα] Κατὰ γὰρ τὸν γενικὸν νόμον γυνὴ οὐ προκουρατορεῖται, ὡς βιβλ. ν. τίτλ. ις. διγ. β. εἰ μὴ in rem suam, ὡς βιβλ. β. τοῦ κώδ. τίτλ. ιγ. 5) διατ. δ.

μθ. ν) Ἐπὶ τῶν δημοσίων ἀγωγῶν οὐ δίδεται ἐντολεύς, εἰ μὴ ἐπὶ τῆς τυμβωρυχίας, καὶ ὅτε τις κινεῖ τὸ 6) περὶ βίας δημοσίων 7) ζημιούμενος ἰδιωτικῶς.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

δημόσιον] Κεφ. μγ. θέμ. γ. ζήτη τοῦ μγ. κεφ. το β. θέμ. καὶ βιβλ. θ. τίτλ. α. κεφ. μ.

ζημιούμενος] Ζήτη διγ. μέ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐπὶ τῶν ποπουλαρίων ἀγωγῶν εἰ καὶ μὴ δύνανται δίδοσθαι προκουρατορῶν, ἐὰν τις ὁμοῦ δημοσίων ἐπινοήσῃ, ἀλλὰ καὶ ἐνεπίδοσε τοῦ γείτονος, φησὶ, ἢ καὶ ἄλλως αὐτὸν ἐβλάψῃ. ἢ γὰρ, ὅτι ἕκαστος εἰς δημοσίαν παροδὸν, καὶ τὸ κτισθὲν καλῶς τοῖς παρὲντα βουλομένοις τὴν παροδὸν, ἰδικώτερον δὲ τις ἔχων ἀγρὸν πληροῖσθαι, φησὶν, ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης καλῶσεως, τοιαῦται, δι' ἃν καλῶνται διὰ τοῦ κτισθέντος χρήσασθαι τῇ δημοσίᾳ παροδῶν, βλάπτεται περὶ τὸν οἰκίον ἀγρὸν, δύνανται τὸ τριπλαῖον οὗτος ὁ τὴν περιβήτην ζημίαν ὑποκειμενηκῶς, ὡς ἰδικώτερον βλαβεῖς, δίδονται προκουρατορῶν, τοιαῦται, διὰ τὴν ποπουλαρίαν 7) ἀγωγῶν τότε δύνανται τις κινεῖν διὰ προκουρατορῶν, ὅταν καὶ περιβήτη ὑπερῶν ζημία, ὡς ἐπὶ τοῦ εἰρημῶν θείματος. πολλῶν δὲ πλεον καὶ τὴν sepulcri violati, ἢ γονὴ τὴν περὶ τυμβωρυχίας δύνανται διὰ προκουρατορῶν κινεῖν, ὃ μάλιστα διαφέρει τὸ μὴ ὑβρισθῆναι τὴν οὐσίαν τοῦ τελευτησαντος.

ΤΟΤ ΑΝΩΝΥΜΟΤ.

Περὶ τῆς σεπουλαρι βιολάτι κείμεν βιβλ. μζ. τίτλ. ιβ. ποῖται δὲ εἶσιν αἱ ποπουλαρίαι, μανθάνεις τίτλ. ὑστέρῳ τοῦ μς. βιβλ.

Καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ Κορνελίου 7) περὶ ὑβρεως ἀγωγῆ κινεῖται διὰ ἐντολεύς· κἄν γὰρ διὰ τὴν κοινήν χρησιμότητα εἰσῆται ἢ τοιαύτη ἀπὸ τοῦ νόμου ἀγωγῆ 8), ὁμοῦ χρηματικῆ 9) ἐστίν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ζήτη βιβλ. ζ. τίτλ. α. κεφ. λζ. ε) ἔνθα φησὶν, ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ Κορνελίου νόμου περὶ ὑβρεως ἀγωγῆ χρηματικῶς κινεῖται, καὶ ἀποτιμᾶται δοκιμασίᾳ τοῦ ἀρχοντος.

ἀνάγνωθι ἐστίν. δ. τίτλ. δ. ἔνθα κείμεν ἡγητῶς οὕτως· οὐκ ἠμέλησεν 4) οὐδὲ ὁ Κορνέλιος νόμος περὶ ὑβρεων διαλε-

g) Cod. Haen. βιβλ. μ'. Sed supra μ'. scriptum est μθ. Indicatur lib. 48. Basilicorum. r) Cod. Haen. τίτλ. ιβ'. Supra ιβ'. scriptum est η'. Indicatur tit. 8. lib. 48. Basilicorum. s) Cod. Haen. τίτλ. ιβ'. t) In margine Cod. Haen. legitur: βιβλίον θ'. τίτλ. α. ἔρχεται ἀπὸ τοῦ λθ'. κεφαλαίου. u) Cod. Haen. ιβ'. v) Cap. 42. in Cod. Haen. inscribitur: Idem. w) τὸ δεest in Syn. et apud Fabr. x) Cod. Coisl. Fabr. et Syn. δημοσίας. y) ποπουλαρίαν recte Cod. Haen. Cod. Leid. quo Ruhnkenius usus est, ποπουλαρίαν. Sed iam Ruhnkenius correxit. z) Verba τοῦ Κορνελίου in Cod. Haen. medio in textu desunt: ad marginem tamen scriptum est: Κορνέλιος. Etiam in Cod. Coisl. et Syn. verba τοῦ Κορνελίου τοῦ desunt. Fabr. τοῦ νόμου Κορνελίου τοῦ περὶ ὑβρεως. a) Verba ἢ τοιαύτη ἀπὸ τοῦ νόμου ἀγωγῆ et Cod. Coisl. habet. Desunt apud Fabr. b) Basiliica (Fabroti) ἰδιωτικῆ. R. Cod. Coisl. χρηματικῆ. In Cod. Haen. ad finem textus in margine legitur: περιβήτη. Quod corruptum ex περιβήτη. c) Cod. Haen. κεφ. τρικιστόν ἔβδομον. d) Haec Interpres ad verbum hausit ex Theophrasti paraphrasi. R.

ANONYMI.

Femina quoque aliis bonorum possessionem petere potest, ut lib. 37. tit. 1. dig. 7. et 15. Alia exceptio est lib. 40. tit. 12. dig. 3. (Lege et lib. 16. tit. 1. dig. 2. et lib. 2. Cod. tit. 13. const. 18.) si, aliis deficientibus, in libertatem vindicet liberos, et parentes, et fratres, et in rem suam alienam moveat actionem.

ENANTIOPHANIS.

Dictum est lib. 16. tit. 1. dig. 2. non permissum esse mulieri, defendere vel maritum, vel filium filiamve, vel parentem. Sed dig. 1. tit. 5. lib. 49. dicitur, recte mulierem pro filio provocare, et, si malit, litem praeeparare, nec videri intercedere, licet ab initio defendere non potuerit.

qui pro iis agat] Etenim secundum generalem regulam mulier procurator existere non potest, ut lib. 50. tit. 17. dig. 2. nisi in rem suam, ut lib. 2. Cod. tit. 13. const. 4.

XLII. In popularibus actionibus procurator non datur, praeterquam in actione sepulcri violati, et quando quis de via populari actione experitur privato damno affectus. L. 42. pr. D. III. 3.

SCHOLIUM.

populari actione] Cap. 43. them. 3. Quaere cap. 43. them. 2. et lib. 9. tit. 1. cap. 40.

damno affectus] Quaere dig. 45.

INTERPRETATIO.

Quamvis in popularibus actionibus procurator dari non possit, admittitur tamen, si quis aliquid in publica via novet, et vicinum prohibeat, aut alio damno afficiat. Quid enim? si in publica via aedificavit, et quod aedificatum est, impedimento sit hac via transire volentibus, aut ei, qui fundum vicinum possidet. Dicendum est, propter hanc prohibitionem, sive quod per id, quod aedificatum est, publica via uti prohibetur, et damno afficitur circa proprium fundum, posse tunc eum, qui privatum damnatum passus est, tanquam privatum laesum, dare procuratorem, hoc est, populari actione tunc quis per procuratorem agere potest, quando privatum damnatum subest, ut in dicto casu. Multo magis ad sepulcri violati actionem procuratorem is dare potest, cuius interest, defuncti rem non violari.

ANONYMI.

De sepulcro violato tractatur lib. 47. tit. 12. Quae sint populares actiones, discis lib. 47. tit. ult.

Actio quoque iniuriarum ex Lege Cornelia per procuratorem exerceri potest: quamvis enim haec actio propter publicam utilitatem a lege introducta sit, tamen privata est. L. 42. §. 1. D. cod.

INTERPRETATIO.

Quaere lib. 60. tit. 21. cap. 37. ubi dicitur, actionem iniuriarum ex Lege Cornelia civiler exerceri, condemnatione aestimatione iudicis facienda.

Lege Inst. lib. 4. tit. 4. ubi diserte scriptum: neque Lex Cornelia de iniuriis loqui neglexit. Nam et ipsa

χθῆναι ἐπειρήσε γὰρ καὶ αὐτὸς τὴν iniuriarum, ἥτις ἐρ-
μολέει, ὅταν ἐλευθερὸς λέγει ἑαυτὸν ὠθηθῆναι, ἢ τυπτηθῆναι,
ἢ ὅτι βίβη τις εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΑΛΙΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Τὴν ἐκ τοῦ Κορνελλίου νόμον iniuriarum δύνανται τις κινεῖν διὰ προκουράτωρος, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ὑπὲρ τῆς κοινῆς αὐτὴν εἰσηγήσεως χρησιμότητος ὁ Κορνελλίος νόμος, ὁμοῦς πριβάτη ἐστὶ. τοῦτο δὲ νόσον, ἐνθα χρηματικῶς ταύτην κινεῖ. παραδέδοται γὰρ σοι ἐν τῷ δ. τίτλ. τῆς δ. τῶν ἰσπι. ὅτι τὴν iniuriarum ἐγκληματικῶς μόνοις τοῖς ἰλλουστρίοις καὶ τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐφέρεται καὶ διὰ προκουράτωρος κινεῖν καὶ ὑποδέχσθαι. ποία δὲ ἐστὶν ἐκ τοῦ Κορνελλίου νόμου iniuriarum, ἐγγὺς ἐν τῷ δ. βιβλ. τῶν ἰσπι. τίτλ. τῷ προσφῶρῳ.

ΚΤΡΙΛΛΑΟΤ.

Ἐπὶ τῆς iniuriarum δίδεται προκουράτωρ· πριβάτη γὰρ ἐστίν.

ΤΟΤ ΑΝΩΝΤΜΟΤ.

χρηματικῆ ἐστίν] Ὅτε χρηματικῶς ἰδιώτης αὐτὴν κινεῖ. δύνανται γὰρ καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ Κορνελλίου κινεῖσθαι χρηματικῶς, ὡς βιβλ. μζ. τίτλ. ι. f) διγ. λζ. Μαρκιανού. καὶ οἱ ἀπὸ ἰλλουστρίων δὲ καὶ ἀπὸ συγκλητικῶν κινεῖσθαι διὰ προκουράτωρος ἐγκληματικῶς τὴν iniuriarum, ὡς ἰσπι. δ. τίτλ. δ. καὶ βιβλ. δ. τίτλ. λζ. διατ. ια.

L. 42. §. 2. Μεταξὺ ὧν τοῦ δεσπότου καὶ τοῦ ἐντολέως ἡ περὶ
D. III. 3. ἐντολῆς ἐγωγή τίκεται, ἀλλ' οὐ πάντοτε· ὡς ἐπὶ τοῦ
δοθέντος ἐν πράγματι ἰδίῳ. ἐὰν γὰρ πωλήσας κληρονομίαν, καὶ ἐκ προφάσεως ἢ αὐτῆς ἐναχθεῖς, δώσω τὸν ἀγοραστὴν ἐντολέα, ὁμολογήσας ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τῇ ἐκκληρώσει τῶν κληρονομιῶν ἄσφαλειαν, καὶ παράσχω τι, οὐ κινῶ τὴν περὶ ἐντολῆς ἄγωγὴν, ἀλλὰ τὴν περὶ πράσεως.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Αὕτη ἡ ἀγωγή κατὰ τῶν ἀντιφωνούντων ἑαυτοὺς κινεῖται· ἀλλὰ τὴν περὶ πράσεως] Συνεφερομένη γὰρ ἐν τῇ πράσει, πᾶσαν ἐπιγινώσκων αὐτὸν ζημίαν ἀπὸ τῆς κληρονομίας ἀναφερομένην.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἢ μεταξὺ τοῦ πρωτοτύπου καὶ τοῦ προκουράτωρος ἐνοχῆ τίκεται τὴν μανδάτου πέρυθεν ἀγωγήν, ἐοῦθ' ὅτε δὲ οὐ τίκεται μανδάτου. ἐὰν γὰρ in rem suam ποιήσας τινὰ προκουράτωρα, παράσχη ὀνόματι αὐτοῦ τὴν ἰουδικατὸν σόλου, εἰ καὶ καταβάλλῃ τι ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπερωτήσεως, τὴν μὲν μανδάτου κινεῖν οὐ δύνησεται κατ' αὐτοῦ, ἔχει δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ συναλλάγματος ἀγωγήν, οὕτως ἐνεκα συναλλάγματος in rem suam ἐποίησεν αὐτὸν προκουράτωρα. τί γὰρ, ὅτι κληρονομίαν αὐτῷ πωλήσας, ἐξεχώρησεν αὐτῷ τὰς ἀγωγὰς, in rem suam ποιήσας αὐτὸν προκουράτωρα; ἐνταῦθα γὰρ, ἐὰν κινήσῃ τινος πρὸς τὸν κληρονομίαν hereditario, τὴν ἰουδικατὸν σόλου παράσχη ὁ τὴν κληρονομίαν πωλήσας, καὶ καταβάλλῃ τι προφάσει τῆς ἐπερωτήσεως ταύτης, οὐκ ἔχει κατὰ τοῦ προκουράτωρος τὴν μανδάτου, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ συναλλάγματος, τούτῳ, τὴν ἐξ βενδιτου, δι' ἧς αὐτὸν ἀπαιτεῖ, ὅπως ἐκ τῆς ἰουδικατὸν σόλου κατεβάλῃ. ἐοῦθ' ὅτε δὲ καὶ ἐκ τῆς παλαιῆς αἰτίας, καὶ ἐκ τοῦ κατὰ δευτέραν τάξιν μανδάτου, δυνάμεθα τὴν μανδάτου κινεῖν. τοῦτο δὲ συμβαίνει, ἐνθα ὁ ἐγγνητὴς ἐναγόμενος ὑπὲρ τοῦ πρωτοτύπου, καὶ ἔχων κατ' αὐτοῦ τὴν κληρονομίαν μανδάτου, ἐντελέχεια αὐτῷ δεφευδῆσαι ἐπὶ τῇ ἐκ τῆς ἐγγυῆς ἐναγωγῇ, δεδοικῶς ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἰουδικατὸν σόλου, καὶ καταδικασθέντος τοῦ δεφευδῆσαντος αὐτὸν ὄσον, παράσχη τι ὁ ἐγγνητὴς, ὡς ἐπερωτήθεις ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἰουδικατὸν σόλου κληρονομίαν. οὕτως γὰρ, ἐπειδὴ τὴν ἐνετέλειαν αὐτῷ, διετίκειν μανδάτου κινεῖ κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκ τῆς προφάσεως ἀγωγῆς κινεῖ τὴν κληρονομίαν μανδάτου, τούτῳ, τὴν τεχθεῖσαν αὐτῷ, ὅτι τὴν ἀγὴν ἐνετέλειαν αὐτῷ ὁ πρωτότυπος ἐγγνησάσθαι αὐτόν.

e) Ex his paucula affert Ant. Quintanaduegna de Iurisdiet. et Imper. p. 257. Tom. II. Thesaur. Iur. Civ. et Canon. R. f) Verbis βιβλ. μζ. τίτλ. δ. superscriptum est in Cod. Haen. ἢτοι βιβλὸν ζ. τίτλ. κα. i. e. liber 60. tit. 21. Basilicorum. g) Cod. Coisl. inserit δέ. h) In Basilicis (Fabroti) levi vitio scribitur, ἐκ προφάσεως: quod mirificam reperit Fabroti versionem: cum creditores hereditarii adversus me agere occupassent. R. Cod. Coisl. habet ἐκ προφάσεως. i) Sic etiam Cod. Coisl. Fabr. τῶν κληρονομιῶν. k) Cod. Coisl. post ἐντολῆς addit ἢτοι προφάσεως.

iniuriarum actionem invenit; quae competit, si liber homo se pulsatum verberatumve, vel domum suam vi introitum esse dicat.

ALIA INTERPRETATIO.

Actionem iniuriarum ex Lege Cornelia potest quis per procuratorem movere: quam etsi Lex Cornelia publica utilitate introduxit, tamen privata est. Hoc vero intellige, si civiliter eam exerceat. Nam lib. 4. Inst. tit. 4. tibi traditum est, solis Illustribus, et qui his superiores sunt, permitti, actionem iniuriarum criminalem per procuratorem movere et suscipere. Qualis vero sit actio iniuriarum ex Lege Cornelia, nosti ex lib. 4. Inst. tit. 4.

CYRILLI.

Ad actionem iniuriarum procurator datur: nam privata est.

ANONYMI.

privata est] Si privatus ea civiliter experietur. Potest enim et actio iniuriarum ex Lege Cornelia civiliter exerceri, ut lib. 47. tit. 10. dig. 37. quod est Marciani. Qui ex Illustri et Senatorio ordine sunt, actionem iniuriarum per procuratorem criminaliter movent, ut Inst. lib. 4. tit. 4. et lib. 9. tit. 37. const. 11.

Inter dominum et procuratorem mandati actio nascitur, sed non semper: ut puta, si in rem suam procurator datus est. Si enim hereditatem vendiderim, et eius occasione conventus, emptorem dederim procuratorem, eo nomine iudicatum solvi promittens, et ex ea promissione aliquid praestiterim, non mandati actione, sed ex vendito ago.

SCHOLIUM.

Haec actio datur adversus eos, qui se ipsos constituunt. sed ex vendito] Nam in venditione constitutum est, eum omne agniturum damnum, quod ex hereditate profecturum esset.

INTERPRETATIO.

Obligatio inter principalem et procuratorem mandati actionem parere solet: aliquando tamen non contrahitur obligatio mandati. Si enim in rem suam praestans procuratorem, eo nomine iudicatum solvi promiserit, licet aliquid ex ea promissione solverit, mandati actionem adversus eum movere non poterit, sed actionem ex contractu habeat, cuius causa eum in rem suam fecit procuratorem. Quid enim, si hereditatem vendens ei actiones cesserit, eumque in rem suam procuratorem fecerit? Tunc enim controversia mota de re hereditaria, si hereditatis venditor de iudicato solvendo caverit, et ex hac promissione aliquid solverit, contra procuratorem agit non actione mandati, sed ex contractu, id est, ex vendito; qua actione repetit, quod ex stipulatione de iudicato solvendo solvit. Interdum vero et ex pristina causa, et ex secundo mandato actionem mandati instituire possumus. Hoc autem fit, si fideiussor pro principali conventus, et contra eum mandati contrariam habens, ipsi actionem ex fideiussione defendendam mandaverit, satisfans pro eo de iudicato solvendo, et si condemnato reo, qui ipsum defendebat, aliquid praestiterit, tanquam stipulatus pro eo satisfactionem de iudicato solvendo. Neque enim, quod ei nunc mandavit, directa mandati adversus eum experitur, sed ex pristina causa mandati contrariam instituit, hoc est, nam ipsi, cum initio principalis ei fideiussionem mandavit.

ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΥ.

Ἀνάγνωθι βιβλ. κ'. τίτλ. β'. διγ. κ'. καὶ ξξ'. θεμ. γ'.

Εἰ δὲ ¹⁾ ὁ ἐγγυητὴς παράσχη τὸν ἔνοχον ἤτοι τὸν ἐναγόμενον ²⁾ ἐντολέα, τὴν πρώτην ἀγωγὴν ³⁾ περὶ τῆς ἐντολῆς κινεῖ.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Οὐδὲ γὰρ διότι ἐνετείλειτο τῷ πρωτοτύπῳ ὁ ἐγγυητὴς, ἔξει κατ' αὐτοῦ ὡς ἐντολέου ὁ ἐγγυητὴς τὴν διόρεκταν μανδίατον.

Ἐοικαστικῶς ὁμοίαν λεγατῆριος καλῶς δίδωσιν ⁴⁾ ἐντολέα τὸν ἀποκαταστήσαντα αὐτῷ τὸ λεγάτον ⁵⁾· καὶ ὁ δανειστής τὸν δεδωκότα τὸ ἐνέχρον.

ἘΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐοικαστικῶς ὁμοίαν φειδομισθίου καλῶς δίδωσι προκομῆται τὸν ἀποκαταστήσαντα αὐτῷ τὴν κληρονομίαν· ὡς καὶ οὐν καὶ ὁ δανειστής, ἐτέρον κατέχοντος τὸ ὑποτιθέν αὐτῷ ἐνέχρον, δύναται διὰ προκομῆται τοῦ δανεισμένου ἢ καὶ ὑποτιθέντος αὐτῷ κινεῖν τὴν Σεβιανήν.

Καὶ ὁ εἰς τῶν δύο ἐναγόντων καὶ ⁶⁾ ἐπερωτώντων ἀντιφωνηθεὶς, κινεῖ διὰ τοῦ ἐτέρου περὶ τοῦ δανείου ⁷⁾· καὶ ὁ εἰς τῶν δύο ἐναγόμενων ἐπερωτωμένων δίδωσι τὸν ἄλλον διεκδικητήν.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ἐὰν ἐν τῶν δύο σιποκλάνδι ἐναγθεὶς ὁ δεβίτωρ, μὴ τότε δύνασθαι καταβῆλάν ἐπε, μετὰ δὲ τοῦτο ἐκείνου ἀντεφώνησεν ὁ δεβίτωρ, ἐπεὶ αὐτὸς οὐ δύναται κινεῖν, καθὼς εἴκοι τῷ λαβόντι, ὡς καὶ ὁ Ἀνώνυμος λέγει, προβάλλεται τὸν ἐτέρον προκομῆται, ὅς ἐ ἀπαιτήσει τὸ ὅλον ποσόν, ἐνάγεται παρὰ τοῦ ἀντιφωνητάτος.

ἘΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐὰν ἐν τῶν δύο ἄλλων σιποκλάνδι ὁ κοινὸς δεβίτωρ ἀντιφωνῆσεν τὸ χρέος, δύναται ὁ ἀντιφωνηθεὶς τὸν ἐτέρον ἐπὶ τῇ πεκομῆται κομιστικῶς προβάλλεσθαι προκομῆται· καὶ τὸ ἐναντίον, ὁ εἰς τῶν δύο ἄλλων promittendi ⁸⁾ δύναται τὸν ἐτέρον προκομῆται πρὸς τὸ καὶ τὸ αὐτοῦ πρόσωπον δεφενδεύσαι.

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

Ὁ γὰρ μὴ ἀντιφωνηθεὶς ἕνος λοιπὸν εἶναι δοκεῖ τοῦ πράγματος· ὁ γὰρ ἀντιφωνηθεὶς εἴκοι τῷ λαβόντι. καὶ ὁ δεβίτωρ διδοῦς τῷ μὴ ἀντιφωνηθέντι ἕναται. μένει γὰρ ἐνεχόμενος τῷ ἀντιφωνηθέντι, ὡς βιβλ. γ'. τίτλ. ε'. διγ. ι'.

Ἐὰν πολλοὶ ⁹⁾ ἔχωσι τὴν περὶ διαιρέσεως κληρονομίας ἀγωγὴν, ἢ τὴν περὶ διαιρέσεως τῶν ἐπικοινωνῶν πραγμάτων, οὐ δύναται οἱ πολλοὶ τὸν αὐτὸν διδοῦναι ἐντολέα διὰ τὰς προσκυρώσεις, καὶ καταδίνας ¹⁰⁾. εἰ δὲ ὁ εἰς τῶν κληρονομῶν ἐπὶ πολλοῖς κληρονομοῖς ¹¹⁾ ἀποθάνῃ, δύναται παρασχεῖν ἕνα.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ζήτει βιβλ. θ'. τίτλ. ι'. κεφ. ε'. θεμ. ἑσχατον.

προσκυρώσεις] ἀδιουδικαίως.

εἰ δὲ ὁ εἰς τῶν κληρονομῶν] Ἀνάγνωθι βιβλ. ι'. τίτλ. β'. διγ. μί'.

ἘΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐὰν πολλοὶ ὡς κληρονομοὶ, καὶ κινῆται μετὰ αὐτῶν τὸ φαιμίλια, καὶ τὸ κομμουνιδιβιδύνδο δικαστηρίον, οὐ δύνα-

1) Cod. Coisl. εἰ δὲ καὶ. Cod. Haen. εἰ καὶ. 2) Verba ἤτοι τὸν ἐναγόμενον, quae et Cod. Coisl. habet, desunt ap. Fabr. 3) Cod. Coisl. τὴν πρώτην ἀγωγὴν ἤτοι προκομῆται περὶ τῆς ἐντολῆς κινεῖ. Verba male sunt transposita. Sic lege: τὴν πρώτην ἀγωγὴν περὶ τῆς ἐντολῆς ἤτοι προκομῆται κινεῖ. 4) Fabr. δίδωσι διοικητήν. 5) Cod. Haen. λεγάτον. In Cod. Coisl. et apud Fabr. verba τὸ λεγάτον desunt. 6) καὶ deest apud Fabr. et in Cod. Coisl. 7) Verba περὶ τοῦ δανείου desunt apud Fabr. Habet Cod. Coisl. 8) Cod. Haen. προκομῆται. 9) Basilica (Fabroti) ita textum exhibent: ἐὰν πολλοὶ ἔχωσι τὸ περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν ἐπικοινωνῶν φαιμίλιας, ἢ τὸ περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν ἐπικοινωνῶν, οὐ δύναται etc. R. Cod. Coisl. eadem habet, quae Ruhkenius, nisi quod articulum τῶν ante ἐπικοινωνῶν omittit. 10) Fabr. καὶ διὰ τὰς προσκυρώσεις καὶ τὰς καταδίνας. 11) κληρονομοῖς deest apud Fabr. Habet Cod. Coisl.

ΕΝΑΝΤΙΟΦΑΝΙΣ.

Lege lib. 21. tit. 2. dig. 21. et 66. them. 3.

Si vero fideiussor reum dederit procuratorem, ex ^{L. 42. §. 2.} pristina causa mandati agit. ^{D. III. 3.}

SCHOLIUM.

Neque enim, quod fideiussor principali mandavit, contra eum ut procurator directam mandati habebit.

Is, cui hereditas restituta est, recte dat procuratorem eum, qui ipsi hereditatem restituit; et creditor eum, qui ei rem pignori obligavit. ^{L. 42. §. 3 4. D. eod.}

INTERPRETATIO.

Per universitatem fideicommissarius iure dat procuratorem eum, qui ipsi hereditatem restituit; sicut etiam creditor, cum alius obligatum ei pignus possidet, agere potest Serviana per procuratorem debitorem, vel per eum, qui ipsi rem pignori obligavit.

Si uni ex duobus reis credendi constitutum sit, ^{L. 42. §. 5.} per alium in constitutam pecuniam agit: et unus ex ^{D. eod.} duobus reis promittendi alterum ad defendendum dat procuratorem.

SCHOLIUM.

Si uni ex duobus reis stipulandi debitor conventus dixerit, se tunc solvere non posse, et postea se ipsum constituerit, quoniam ipse agere nequit, quod accipienti similis est (sicut etiam Anonymus ait), alium dat procuratorem, qui si totam summam repetat, a constituyente convenitur.

INTERPRETATIO.

Si uni ex duobus reis stipulandi communis debitor constituerit debitum, is, cui constitutum est, alium in pecuniam constitutam procuratorem dare potest; et contra ex duobus reis promittendi alter alterum potest ad defendendum procuratorem dare.

ΑΝΩΝΥΜΙ.

Cui non constitutum est, interim a negotio alienus videtur: nam cui constitutum est, is similis est accipienti. Et debitor solvens ei, cui non constitutum est, repetit. Nam obligatus manet ei, cui constitutum est, ut lib. 13. tit. 5. dig. 10.

Si plures heredes familiae herciscundae, aut com- ^{L. 42. §. 6.} muni dividundo agant, plures eundem procuratorem ^{D. eod.} dare non possunt, cum propter adjudicationes, tum propter condemnationes. Si vero unus ex coheredibus decesserit, pluribus heredibus relictis, unum dare possunt.

SCHOLIUM.

Quaere lib. 9. tit. 10. cap. 5. them. ult.

si vero unus ex coheredibus] Lege lib. 10. tit. 2. dig. 48.

INTERPRETATIO.

Si plures heredes sicut, et familiae herciscundae aut communi dividundo iudicium inter eos moveatur, non

τόν ἔστιν, ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῇ διαίρεσει τῶν κληρονομιαίων πραγμάτων δίδουθαι παρὰ πάντων τῶν κληρονομίων προκουράτωρα, ἐπειδὴ μὴ δύναται διὰ τοῦ αὐτοῦ διελυτοῦσθαι^{ω)} τὰ πράγματα, τοιούτοις γίνεσθαι τῶν πραγμάτων ἢ διαίρεσις, πῶς γὰρ οἷόν τε ἔστιν, ἕως καὶ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου προσώπου γίνεσθαι^{ς)} καὶ ἀδιουδικαίονες; ἕτερόν ἐστιν, εἰ τῶν κληρονομίων εἰς ἐτελεύτησε, πολλοὺς γραμμάσις κληρονομοῦσι. δύναται γὰρ οἱ παρὰ τοῦ ἕως τῶν κληρονομίων γραφέντες κληρονομοί, κἂν πολλοὶ ὦσιν, ἓνα δίδουσι προκουράτωρα, τὸν ὀφειλόντα διελῆσθαι μετὰ τῶν συγκαληρονομῶν τοῦ τελευτήσαντος τὰ πράγματα τῆς κληρονομίας τῆς ἐπὶ τὸν τελευτήσαντα καὶ τοὺς κληρονομοὺς αὐτοῦ κατερχόμενης, ἐπειδὴ ἐνταῦθα πάντες οἱ τοῦ τελευτήσαντος κληρονομοί, ἕως κληρονομοῦ τῶν ἐτερονομῶν, καὶ οὐτε δύναται κατατέμναι τὴν δίκην, καὶ προερεδιτῆρια πῶστε κινεῖν ἐκ προσώπου τοῦ τελευτήσαντος, τὸ φιλίαις ἐρομοκούνδαι δικαστήριον πρὸς τοὺς συγκαληρονομοὺς αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ πάντες κοινῶς κινεῖσιν, ἢ ἓνα προβάλλονται προκουράτωρα, ὡς ὁ Παῦλος ἐν τῷ 5. τῶν de iudiciis βιβλ. τίτλ. β'. διγ. μη'. φησί.

ΤΟΤ ΕΝΑΝΤΙΟΤ.

Καὶ τοι εἰς ἐπίτροπος δύναται πολλοῖς ἀνήθοις συναγεῖν τὴν πατρῴαν κληρονομίαν διακουμένοις, ὡς βιβλ. κς'. τίτλ. η'. διγ. κ'.

ΤΟΤ ΑΤΤΟΤ.

Ἐρωτῆται βιβλ. κς'. τίτλ. η'. διγ. ιε'. ὅτι εἴαν ὁ αὐτὸς ἐπιτροπεύει τοῦ ἐνάγοντος καὶ τοῦ ἐναγομένου, μᾶ συναίνεσις αὐτοῦ πρὸς ἐκάτερον ἀρκεῖ, εἰ τοιαυτῆ γνῶμη συναγέσεται. δύναται δὲ καὶ παρ' ἑαυτοῦ δυνείζεσθαι ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ πονηπύλου, καὶ γίνεται αὐτῷ τῷ δυνευσμῷ ὑπευθύνος, ὡς διγ. θ'. καὶ γγ'. τοῦ κς'. τίτλ. τοῦ κς'. βιβλ. περὶ δὲ τοῦ μὴ δύνασθαι τὸν αὐτὸν ὀφείματα πολλὰ πληροῦν, εἰρηται βιβλ. λς'. τίτλ. α'. διγ. ιγ'. ὅτι εἴαν προαίτω γραφῆ κληρονομοῦ, καὶ λέγει τὴν κληρονομίαν ὑποπτον, οὐ δύναται ἑαυτὸν ἀναγκάζειν ἀδικεῖσθαι. οὐτε γὰρ ὀφείματα τρία δύναται πληροῦν, καὶ λέγειν ὑποπτον τὸν κληρον, καὶ ἀναγκάζειν, καὶ ἀναγκάζεσθαι. εἰρηται καὶ βιβλ. α'. τίτλ. ι'. διγ. α'. ὅτι ὁ ὑπάτος καὶ παρ' ἑαυτοῦ δούλον ἴδιον ἐλευθεροῖ. ὁμοιον βιβλ. μ'. τίτλ. β'. διγ. ιθ'. ζήτηι βιβλ. μβ'. τίτλ. γ'. κεφ. μη'. ἐνθα κείται· εἴαν ἐν τῷ περὶ ὀφειδῶν ἢ τῷ διακουμέντι τὸν κληρον, ἢ τῷ διακουμέντι τὰ κοινὰ δικαστήριον^{ν)}, ἀποθῆναι εἰς τῶν δικαστηρίων ἐπὶ πολλοῖς κληρονομοῖς, οὐ διαρεθεται τὸ δικαστήριον, ἀλλ' ἢ πάντες ὑποδέχονται τὴν δίκην, ἢ ἓνα δίδουσιν ἐπιτολεῖα.

L. 42. §. 7. Τοῦ ἐναγομένου μετὰ προκάταρξιν λαμβάνοντος²⁾, D. III. 3. οἱ ἐγγνηταὶ δοκοῦσι διεδικεῖν, εἴτε πάντες διεδικησοῦσιν, εἴτε εἰς α) εἰς ὀλόκληρον, εἴτε δίδουσιν ἕτερον.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ζήτηι βιβλ. ζ'. τίτλ. δ'. κεφ. δ'. καὶ ε'.

ἘΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐάν λαμβάνῃ μετὰ προκάταρξιν ὁ ὄρεος, δεφενδεύη δὲ αὐτὸν εἰς ὀλόκληρον εἰς ἐκ τῶν ἐγγνητῶν, ἢ πᾶτες, ἢ ὅτινα ἐξ αὐτῶν προσβάλλοντο, εἰς ὃν μεταφέρεται τὸ δικαστήριον, οὐ δοκεῖ ἀδεφένευστος, οὐδὲ ὡς κοινοῦμαξ καταδικάζεσθαι, εἰ καὶ μετὰ προκάταρξιν ἀπελείφθη.

L. 43. μγ'. β) 'Ο κωφός^{ς)} καὶ ὁ ἄλαλος κατὰ τὸν ἐνδεχόμενον^{δ)} τρόπον δίδουσι^{ε)}, καὶ αὐτοὶ δίδονται, οὐκ ἐπὶ δίκην^{ι)}, ἀλλ' ἐπὶ διοικήσει.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

[ὁ ἄλαλος] Τὸν ἐπὶ πάθεος λέγει. ἐγγράφως τυχὸν ἐντελλόμενοι, ἢ διανενομένοι. κατὰ τὸν δεχόμενον] Ἐπὶ οἰδασι γραμμάτα. δίδουσι] προκουράτωρα.

ω) Cod. Haen, διελυτοῦσθαι. Quod rectius se habet, quam quod apud Ruhkenium legitur, διελυτοῦσθαι. x) Restitue, καταδικας καὶ ἀδιουδικαίονες. R. y) Cod. Haen, male δικαστήρια. z) Cod. Coisl. τοῦ ἐναγομένου μετὰ προκάταρξιν ἀπολειφθέντος καὶ λαμβάνοντος. α) Cod. Haen. Coisl. et Fabr. εἴτε ὁ εἰς. β) Cap. 43. in Cod. Haen. inscribitur: Idem. c) Fabr. et Syn. καὶ ὁ κωφός. d) Cod. Coisl. pro ἐνδεχόμενον habet ἐνεχόμενον. e) Fabr. addit διοικητήν. Syn. δίδουσι διοικητῆν ἢτοι συνήγορον. f) Cod. Coisl. τῇ δίκην, ἀλλ' ἐπὶ τῇ διοικήσει. In Syn. verba οὐκ ἐπὶ δίκην, ἀλλ' ἐπὶ διοικήσει desunt.

est permittendum, unum eundemque ad res hereditarias dividendas ab omnibus heredibus dari procuratorem, quia per eum res non potest expediri, id est, rerum divisio fieri. Quomodo enim in una eademque persona condemnationes et adjudicationes fieri possunt? Aliud est, si unus ex coheredibus decesserit, pluribus heredibus relictis. Possunt enim heredes ab uno coheredum instituti, licet plures sint, unum dare procuratorem, qui cum defuncti coheredibus dividat res hereditatis defuncto eiusque heredibus delatae, quoniam hic omnes defuncti heredes unius heredis locum obtinent, neque iudicium scindere possunt, nec pro hereditaria parte ex defuncti persona adversus eius coheredes agere iudicio familiae heriscundae, sed vel omnes communiter agunt, aut unum dant procuratorem, ut Paulus ait lib.6. eorum, qui sunt de Iudiciis, tit. 2. dig. 48.

ΕΝΑΝΤΙΟΦΑΝΙΣ.

Atqui unus tutor pluribus impuberibus paternam hereditatem dividendum auctor fieri potest, ut lib.26. tit. 8. dig. 20.

EIUSDEM.

Dictum est lib.26. tit. 8. dig. 15. si idem et actoris et rei tutor sit, unam eius auctoritatem ad utrumque sufficere, si eo animo auctor factus est. Potest vero et apud se ipsum pecuniam pupillarem foenori dare, et hoc nomine obligatur, ut dig. 9. et 53. tit. 7. lib. 26. Eundem vero pluribus officiis fungi non posse, dictum est lib. 36. tit. 1. dig. 13. veluti si praetor heres institutus sit, suspectamque hereditatem dicat, non potest se ipsum cogere eam adire. Neque enim triplici officio fungi potest, et hereditatem suspectam dicentis, et cogentis, et coacti. Dictum est quoque lib. 1. tit. 10. dig. 1. Consullem et apud se servum suum manumittere. Similiter lib. 40. tit. 2. dig. 19. Quaere lib. 42. tit. 3. cap. 48. ubi dicitur: si vel finium regundorum vel familiae heriscundae, vel communi dividundo actum sit, et unus ex litigatoribus decesserit pluribus heredibus relictis, iudicium non scinditur, sed vel omnes id accipiunt, vel unum dant procuratorem.

Reo post litem contestatam latitante, fideiussores eius defendere videntur, si vel omnes defendant, vel unus in solidum, vel alium dederint.

SCHOLIUM.

Quaere lib. 7. tit. 4. cap. 4. et 5.

INTERPRETATIO.

Si reus post litem contestatam latitet, eum vero pro solido defendat unus ex fideiussoribus, vel omnes, vel quemcunque ex eorum numero dederint, in quem iudicium transferatur, non videtur indefensus esse, neque ut contumax condemnatur, licet post litem contestationem abfuerit.

XLIII. Surdus et mutus per receptum modum dant procuratorem; et ipsi dantur non ad agendum, sed ad administrandum.

SCHOLIUM.

mutus] Qui vitio talis est. Per epistolam forte mandantes, aut nutu. per receptum] Si literarum sint periti. dant] procuratorem.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Κάν τα μάλιστα γάρ διαρρ επιποδίζονται λέγειν διά τὸ πάθος, ὅμως δύναται πρῶγμα διοικεῖν.

Ὁὐ ζητοῦμεν, τίς δύναται ἐντολέα δοῦναι; παντὶ γάρ ἔξεστιν, εἰ μὴ κεκώλυται β).

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ἀνάγνωθι τὴν κς. διάτ. τοῦ ιβ. h) τίτλ. τοῦ κώδ. ζήτει κεφ. οδ. i).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ὅτε ζητεῖται, εἰ ἔξεστί τινι προκουράτωρα ἔχειν, ἐκεῖνο ζητεῖσθαι χρέον κ), εἰ ἄρα μὴ κεκώλυται δίδοναι προκουράτωρα; τὸ γὰρ τῶν προκουράτῶρων ἐδικτον, προνιβιτοῖων l) ἐστὶ, τουτέστιν, ἀναγκάζεσθαι τις δεῖξαι, ὅτι δύναται δίδοναι προκουράτωρα. ἀλλὰ τοῦτο λέγειν ὅτι οὐ κεκώλυται δίδοναι προκουράτωρα, καὶ λοιπὸν ἀμφιβάλλειν, ἀναγκάζεται ἐντεῦθεν ἀποδείξεισ ὑπέχειν.

Ἐνθα τις κινεῖ δημοτικὴν ἀγωγὴν m), ὡς εἶς ἂν τῶν n) τοῦ δήμου κινῶν, οὐ διεκδικεῖ ὡς ὁ ἐντολεὺς.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Περὶ τῶν ποπουλαρίων κείται βιβλ. μζ. τίτλ. κγ'.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ὁ ποπουλαρίαν κινῶν ἀγωγὴν οὐκ ἀναγκάζεται δεφενδεύειν τὸν δήμον. κινῶν γὰρ ὀνόματι τοῦ δήμου κινῶν, ἀλλ' οὖν ὡς εἰς τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου κινεῖ.

Εἰ μὲν γὰρ ο) παρόντι τις αἰτεῖ κουράτωρα p), δεῖται τῆς αὐτοῦ συναίνεσεως· εἰ δὲ ἀπόντι, δίδωσι τὴν ἱκανοδοσίαν q).

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ζήτει ἴσουλ. α. τίτλ. κγ'. καὶ βιβλ. κς. τίτλ. ε'. διγ. ιγ'.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Εἰ μὲν πάρεστιν ὁ νέος, οὐ καλῶς δύναται τις αὐτῷ κουράτωρα αἰτεῖν, μὴ πρότερον συναίνουτος τοῦ νέου τῆ αἰτήσεσι τοῦ κουράτωρος· εἰ δὲ ἄπειστιν, ἀνάγκη ἔχει ὁ αὐτῶν τὸν κουράτωρα δίδοναι τὴν ῥάταμ ῥέμ, ὅτι ῥατοναβιτενεὶ ὁ νέος τὴν δόσιν τοῦ κουράτωρος.

Ὁ ἐντολεὺς μὴ διεκδικῶν ἐνάγειν οὐ δύναται.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Βιβλ. ι. τίτλ. λε'. ζήτει διγ. οή. καὶ βιβλ. δ. τίτλ. ε'. διγ. κβ'. ἀνάγνωθι τὸ τέλος τοῦ λε. διγ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Εἰσῆμαμεν, ὅτι ἀλιερόμυε κινῶν ἀγωγὴν ὀφείλει δεφενδεύειν τὸν πρωτότυπον. τίς δὲ ἢ ἐξ ἀπειθείας ποένα, καιρός ἐστὶν εἰπεῖν. ἢ τοῦ μὴ δεφενδεύοντος ποένα αὐτῆ ἐστὶν, ἢ ἀφρηδῆ αὐτῷ ἀγωγῇ, τουτέστι, προκουράτωρ εἰ μὴ ἀνεχεται δεφενδεύσαι τὸν ἐντελιόμενον, ἢτοι τὰ τῆς δεφενδοσος ἰκανά παρσασεῖν, ἀφνεῖται αὐτῷ ἐνάγωγη, καὶ οὐ δύναται κινεῖν ὀνόματι αὐτοῦ τὴν ἐνταλθεῖσαν αὐτῷ ἀγωγὴν. σημείωσαι οὖν, ὅτι μετὰ προκατάρξιν οὐκ ἀναγκάζεται δεφενδεύειν ὁ προκουράτωρ τὸν ἐντελιόμενον· ἐν γὰρ τῇ προκατάρξει δίδεται τὰ τῆς δεφενδοσος ἰκανά. καὶ ἐν τούτῳ μόνῳ τιμαρεῖται ὁ δεφενδεύων, ἐν ᾧ μηδὲ αὐτὸς δύναται κινεῖν τὴν ὑπὲρ τοῦ προβαλλομένου ἀγωγὴν.

Ἐὰν ὁ ἐντολεὺς τοῦ ἀπόντος r) ἐνάγη, καὶ πάρεστι

INTERPRETATIO.

Nam licet vel maxime propter vitium causam dicere prohibeantur, tamen negotium administrare possunt.

Non quaerimus, an quis procuratorem dare possit? L. 43. §. 1. Nam omnibus licet, nisi prohibeantur. D. III. 3.

SCHOLIUM.

Lege const. 26. tit. 12. Cod. Quaere cap. 74.

INTERPRETATIO.

Cum quaeritur, an alicui procuratorem habere liceat, inspiciendum est, an non prohibeatur procuratorem dare. Nam hoc edictum est prohibitorium, id est, probare aliquis cogitur, se procuratorem dare posse. Sed ne dicat, sibi licere procuratorem dare, et interim dubitetur, inde probare cogitur.

In popularibus actionibus, ubi quis quasi unus L. 43. §. 2. ex populo agit, non praestat defensionem, ut procurator. D. eod.

SCHOLIUM.

De popularibus actionibus tractatur lib. 47. tit. 23.

INTERPRETATIO.

Populari actione agens populum defendere non cogitur. Nam licet populi nomine agat, tamen quasi unus ex populo agit.

Si quidem praesenti quis curatorem petit, eius L. 43. §. 3. consensu indiget; si absenti, de rato satisfacit. D. eod.

SCHOLIUM.

Quaere Inst. lib. 1. tit. 23. et lib. 26. tit. 5. dig. 13.

INTERPRETATIO.

Si quidem praesens sit adultus, non recte quis ei curatorem petit, nisi prius adultus in curatoris petitionem consentiat: quodsi absit, is, qui curatorem petit, necesse habet cavere, adultum curatoris dationem ratam habiturum.

Procurator non defendens actionem instituere L. 43. §. 4. nequit. D. eod.

SCHOLIUM.

Lib. 10. tit. 35. Quaere dig. 78. et lib. 4. tit. 6. dig. 22. Lege finem dig. 35.

INTERPRETATIO.

Diximus, eum, qui alieno nomine actionem instituit, principalem defendere oportere. Tempus est, ut dicamus, quae contumaciae poena sit. Poena non defendentis haec est, ut ei denegetur actio, hoc est, procuratori, si mandantem defendere recuset, aut de defensione satisfacere nolit, actio denegatur, nec nomine suo mandatam sibi actionem movet. Observa igitur, procuratorem post litem contestatam non cogi mandantem defendere: nam in litis contestatione de defensione satisfacitur. Et hoc tantum defensor punitur, ne ipse possit movere actionem pro principali.

Si procurator absentis agat, et praesens sit man- L. 43. §. 5. D. eod.

g) Ad marginem Cod. Haen. scriptum est: ζήτει κεφάλαιον οδ'. h) Cod. Haen. ιβ'. Ruhnkenius habet β'. Sed constitutio, quam immit Scholiastes, est const. 26. C. de procuratoribus. II. 12. vel, uti in editionibus nostris II. 13. i) Verba ζήτει κεφάλαιον οδ'. hoc loco in Cod. Haen. omittuntur, quia paulo ante margini adscripta erant. k) Cod. Haen. melius χορών. l) Cod. Haen. προνοβιτοῖων. m) Fabr. pro δημοτικὴν ἀγωγὴν habet δημοσία. Cod. Coisl. ἔνθα τις κινεῖ δημοτικὴν. n) τῶν deest in Cod. Coisl. et apud Fabr. o) γὰρ deest in Cod. Haen. Coisl. et apud Fabr. p) Lege κουράτωρα, ut in textu Latino et Basilicis Fabroti. R. Etiam Cod. Coisl. habet κουράτωρα, Cod. Haenel. et Ruhnken. autem προκουράτωρα. q) Cod. Haen. ad verba τὴν ἱκανοδοσίαν in margine addit: τὴν ῥάταμ ῥέμ. r) τοῦ ἀπόντος deest apud Fabr. Habet Cod. Coisl. et Haenel.

δοῦλος τοῦ ἐντεταλαμένου⁵⁾, αὐτὸς καὶ οὐχ⁶⁾ ὁ ἐντολεὺς ὀφείλει λαβεῖν τὴν ἀσφάλειαν.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

"Ὁμοιον^{u)} τίτλ. δ'. διγ. ι'.
πάρουστι δοῦλος] Ζήτει τὸ τελευταῖον κερ.
αὐτὸς καὶ οὐχ ὁ ἐντολεὺς] Ζήτει τίτλ. δ'. διγ. τελευταῖον.
οὐχ ὁ ἐντολεὺς] Ζήτει τὸ κζ'. κερ.
τὴν ἀσφάλειαν] τὴν ἰουδικατὸν σόλου.
Εἶρηκε ὀπισθεν^{v)}, ὅτι τῷ δεσπότη ἀκούζει ἢ ὀρισθεῖσα ἐπερωτήρις ἢ ἀπὸ τῆς ἰουδικατὸν σόλου. ἐπεὶ οὖν καὶ ὁ δοῦλος τῷ δεσπότη δύναται ἐπερωτῆν, καλῶς αὐτῷ δίδεται, καὶ οὗτος ὀφείλει ἐπερωτῆν.
λαβεῖν] Παρὰ τοῦ ὡς εἰκὸς τὸν διάδικον δεφενδεύοντος.

L. 43. §. 6. Καὶ ὁ μὴ ἀναγκάζομενος διεκδικῆσαι, ἐὰν ἐκ προαιρέσεως^{w)} παράσῃ τὴν ἀσφάλειαν, ἀναγκάζεται λοιπὸν ὑποδέξασθαι τὴν δίκην, τοῦ ἐνάγοντος ἰσως^{x)} ἐκ τῆς τοῦ χρόνου παρολιγῆς βλαπτομένου. εἰ δὲ ἢ ἀρχιστεία, ἢ ἔχε πρὸς τὸν ἀπόντα, διελύθη, ἢ ἐχθρὸς αὐτοῦ γέγονεν, ἢ τὰ^{y)} πράγματα τοῦ ἀπόντος ἤρξαιτο νήμεσθαι^{z)}.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ἀναγκάζεται λοιπὸν ὑποδέξασθαι] Ζήτει τὸ κς. καὶ τὸ ος'. διγ. καὶ τὸ ιβ'.

ἙΡΜΗΝΕΙΑ.

Ὁ ἐκ προαιρέσεως, καὶ μὴ ἐξ ἀνάγκης δεφενδεύων τὸν ἀπολιμπανόμενον, καὶ ἀπᾶς δεδωκὼς τὴν ἰουδικατὸν σόλου, πρὶν ἢ τὴν τοιαύτην ἰκανοδοσίαν παράσῃ, ὅμοιος μετὰ τὸ παρασχεῖν ἀνάγκην ἔχει τὴν ἀνάγκην ὑποδέξασθαι, διὰ τὸ μὴ διαταίξασθαι, φησί, τὸν εὐλογοῦντα τὴν ἰουδικατὸν σόλου. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Παῦλος, ὁ δὲ Λαβεὸν, καὶ οἱ κορυπταί, φησί, τὴν ἀνάγκην αὐτῷ ἐπιφέρουσθαι, τούτοστι, τότε αὐτὸν ἀναγκάζεσθαι φησιν, ὅτε βλάπτεται ὁ ἄπιστος μὴ κινουμένης τῆς ἀγωγῆς, τριτοουσίαις τυχόν αὐτῆς τυχουούσης. εἰ μὲν τοι, φησὶν ὁ Παῦλος, ἢ διελύθη^{a)} τὰ τῆς ἀγχιωτείας πρὸς τὸν πρωτότυπον, ὃν ὑπέσχετο δεφενδεύειν, καὶ τὸν ὑποσχόμενον ὑπερέβαιναι τὴν ἰσχύα αὐτοῦ δεφενδεύοντα, καὶ δεδωκότα τὴν ἰουδικατὸν σόλου, ἢ ἔχθραι τινὲς μετὰ ταῦτα ἐπεγένοντο, ἢ ἐπὶ τομῆ τῶν τοῦ θεοῦ πραγμάτων ἐπέμψθησαν μετὰ ταῦτα τινὲς τῶν αὐτοῦ δανειστών, ἢ ἐὰν μὲλλῃ μακρὰν ἐκδημῆν ὁ τὴν ἰουδικατὸν σόλου^{b)} δεδωκὼς ἰκανοδοσίαν, ἢ ἐὰν ἄλλη τις δικαία ὑπῶσιν αἰτία, οὐκ ἀναγκάζεται ὑπὸ τοῦ προκουράτωρος^{c)} τὴν δίκην ὑποδέξασθαι. ταῦτα μὲν οὖν, ὡς εἶπον, ὁ Παῦλος, λέγων, τὸν ἀπᾶς δεδωκότα τὴν ἰουδικατὸν σόλου, μηδέποτε ἀναγκάζεσθαι ὑπὲρ τοῦ ἀπολιμπανόμενου^{d)} τοῦ ἀπολιμπανόμενον τὴν ἐνάγωγην ὑποδέξασθαι, ὅταν αἰτίαν εὐλόγον ἐἴς παραίτησιν ἔχει. ὁ μὲν τοι Σαβίνος^{e)} φησὶ, τὸν μὴ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως δεδωκότα τὴν ἰουδικατὸν σόλου, μηδέποτε ἀναγκάζεσθαι ὑπὲρ τοῦ ἀπολιμπανόμενου^{f)} ἀλλὰ λοιπὸν, εἰ μὲν δίκην αἰτίας εὐλόγον δεφενδεύειν οὐκ ἀρέχεται, κομμιτεύεσθαι τὴν ἰουδικατὸν σόλου κατὰ τῶν ἐγγησιασμένων αὐτοῦ. δεδωκε γὰρ αὐτοῦς εἶπον, ἀνδρὸς ἀγαθοῦ δοκιμασίᾳ δεφενδεύειν τὸν ἀπολιμπανόμενον. ἀνήρ δὲ ἀγαθὸς οὐκ ἂν δοκιμάσῃ, ἵνα δικαίῳ ἐκ παραίτησεως ἔχων αἰτίαν, ἀναγκασθῆ δεφενδεύσαι. οὐ κομμιτεύεται τοίνυν ἡ ἰουδικατὸν σόλου κατὰ τῶν ἐγγησιασμένων αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ μὴ δέδωκεν ἐγγησίην, ἀλλ' αὐτὸς ἐπιρωτήθη τὴν ἰουδικατὸν σόλου, καὶ οὕτως τὸ αὐτὸ πάλιν ὀφείσεται γρη, τούτεστι, τῇ αὐτῇ κερζήμεθα διαστίξει.

dantis servus, ipse, non procurator, debet satis accipere.

SCHOLIUM.

Similiter tit. 4. dig. 10.
praesens sit servus] Quaere cap. ult.
ipse, non procurator] Quaere tit. 4. dig. ult.
non procurator] Quaere cap. 27.
cautionem] Iudicatum solvi.
Dicitur infra, constitutam stipulationem de iudicato solvendo domino competere. Quoniam igitur et servus domino stipulari potest, recte ipsi datur, et ipse debet stipulari.
accipere] A defensore adversarii.

Et qui non cogitur defendere, si sponte satisdedit, postea cogitur iudicium accipere, actore forte propter temporis tractum laeso. Quodsi affinitas, quae ei cum absente fuit, diremta sit, aut inimicitiae intercesserint, aut bona absentis possideri coeperint:

SCHOLIUM.

cogitur postea accipere] Quaere dig. 35. et 76. et 12.

INTERPRETATIO.

Qui sponte, nec ex necessitate absentem defendit, et semel de iudicato solvendo satisdedit, licet haud necesse habuerit eum defendere, antequam satisdederit, tamen post satisfactionem cogitur iudicium accipere, ne eludatur is, qui satis accepit. Haec igitur Paulus. Sed La-beo eum, causa cognita compellendum ait, hoc est, tunc eum cogendum esse, si actor laedatur, actione non instituta, quae forte temporalis sit. Quodsi vero, ait Paulus, aut diremta sit affinitas, quae ei intercedebat cum eo, quem defendere pollicitus erat, et cuius defendendi gratia iudicatum solvi satisdederat, aut inimicitiae postea intercesserint, aut creditores rei bona possidere coeperint, aut si longinquo sit abfuturus, qui iudicatum solvi satisdedit, vel si qua alia iusta causa intervenerit, non cogitur a Praetore iudicium accipere. Haec igitur, ut dixi, Paulus, dicens, eum, qui semel de iudicato solvendo satisdedit, non cogi absentis iudicium accipere, si id iusta ex causa deprecetur. Sabinus vero ait, eum, qui non ex necessitate, sed sponte iudicatum solvi satisdedit, ad absentem defendendum non compelli; sed postea, si absque iusta causa defensionem recuset, stipulationem de iudicato solvendo adversus eius fideiussores committi. Nam eos dedit, dicens, se absentem boni viri arbitratur defensurum. Bonus autem vir non arbitraturus fuerit, ut, qui iustam excusationem afferret, defendere cogeretur. Idecirco non committitur stipulatio iudicatum solvi adversus eius fideiussores. Quodsi etiam non dedit fideiussorem, sed ipse repromisit iudicatum solvi, vel sic idem rursus statuendum est, hoc est, eadem utendum distinctione.

s) Sic etiam Cod. Coisl. et Haen. Sed Fabr. δοῦλος τοῦ ἀπόντος. t) οὐχ ομῖτῖ Cod. Coisl. Sed retinendum est, quum reliqui omnes habeant. u) Ante ὁμοιον κ. τ. λ. in Cod. Haen. additur: ἐντολεὺς: προκουράτωρ. v) Cod. Haen. εἶρηκε, ὅτι ὀπισθεν. Lineola est sub verbo ὅτι, ut significetur, delendum esse hoc verbum. w) Verba ἐκ προαιρέσεως absunt a Basilicis (Fabroti). R. Leguntur in Cod. Coisl. et Haen. x) Cod. Coisl. sic interpungit: τὴν δίκην τοῦ ἐνάγοντος: ἰσως κ. τ. λ. y) Cod. Coisl. articulum τὰ ante πράγματα omittit. z) In fine huius textus margini Cod. Haen. adscriptum est: ζήτει τὸ ος'. κεφάλαιον. a) Cod. Haen. διελύθη. b) In Cod. Haen. post ἰουδικατὸν σόλου omnia inde a verbis ἢ ἔχθραι τινὲς usque ad ἰουδικατὸν σόλου δεδωκὼς repetuntur. c) I lege προκουράτωρος. R. Etiam Cod. Haen. προκουράτωρος. d) Cod. Haen. male pro ὑπὲρ habet ὑπό. e) In L. 45. pr. h. 4. vulgatae editiones habent: Non cogendum Sabinus ait. Nullas Praetoris etc. Sed Graecus interpres legit: Non cogendum Sabinus ait. Nullas Praetoris etc. Atque ita Cod. Campensis et Meer-manianus. R.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ.

Ὁ ἔκουσιός δεφευδένων τινά, εἰν δὴ τὴν ἰουδικαίον σόλου, εἰν τῆ τοῦ χρόνου παραδρομῇ βλάβηται ὁ ἄκιος, ἀναγκάζεται δεφευδένουσι. εἰ μὲν τοι ἢ πρὸς τὸν πρωτοῦτον ἀγγιστεία διελύθη, ἢ ἔχθρα παρετέθη, ἢ εἰς νομὴν ἐπέμνηται τῶν πραγμάτων αὐτοῦ, ἢ ἀποδημία, ἢ ἄλλη αἰτία ἐμποδίζῃ, οὐκ ἀναγκάζεται, μᾶλλον δὲ οὐ δύναται ἀναγκάζεσθαι. ἀλλ' εἰ μὲν ἄλογος παραιτεῖται, κομμιτεύεται ἢ ἰουδικαίον σόλου· εἰ δὲ εὐλόγος, οὐ κομμιτεύεται. ταῦτον ἐστὶ, κὰν ἰσχυρὰ οὐκ ἔδωκεν, ἀλλ' ἐπρωτηθῆ.

ἢ ὅξαιτο γέμεσθαι] Ἀηλοῦσι τις τῶν αὐτοῦ δαιεσιῶν. μὴ γὰρ πρὸς τὸν δεφευδένου λάβης τοῦτο. τίς γὰρ τοῦτον ἔυλογος αἰτία ἐστὶ, τὸ δεφευδένου μετὰ τὸ ἀσφάλισσθαι πεμφθῆναι ἐπὶ νομὴν τῶν τοῦ δεφευδενόμενου πραγμάτων; πάντως αἱ εὐλογοὶ αἰτία ἀπρωτοῦτος ὀφείλουσιν ἀνακίπτεν μετὰ τὴν ἀσφάλειαν, ἢ τοι τὴν ἰκανοδοσίαν· κὰν πὼς δύναιται ὁ δεφευδένου λέγειν, ὅτι ἠγούσιν κατὰ τοῦ πρωτοῦτον ἔχειν ἀγωγὴν; ἀλλὰ καὶ Στέφανος ἐν τῷ πλάσει οὕτως φησὶ· εὐλόγος αἰτία ἐστὶ, κὰν ἐπὶ νομὴν τῶν τοῦ ἔξου πραγμάτων ἐπέμνηται τινες τῶν δαιεσιῶν.

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

Ἦτος γὰρ ἀπὸ κλειούσης ἀρχοῦτος ἐκλεῦθη ὁ ἐνάγων ἐπὶ νομῇ γενέσθαι τῶν τοῦ ἀπόντος πραγμάτων. μετὰ γὰρ τὸ τοῦτον τι συμβῆναι, δοκίμῳ λοιπὸν ἀποτίεσθαι ὁ ἄκιος τῆ δοθείσῃ αὐτῷ δεφευδένου. ἀναγνώθι διγ. ας.

μδ. β) Ἡ μέλλει μακρὸν ἀποδημεῖν, ἢ ἑτέραν εὐλογον ἔχει αἰτίαν^{h)}, οὐκ ἀναγκάζεται.

με. ι) Καὶ ἐνθα^{k)} μὴ ἔστιν εὐλόγος αἰτία, οὐκ ἀναγκάζεται τὴν δίκην τοῦ ἀπόντος^{l)} ὑποδέξασθαι, ἀλλὰ βεβαιοῦται ἢ ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει τῶν κριθησομένων^{m)} ἀσφάλεια· ἐνθαⁿ⁾ δὲ εὐλόγως παραιτεῖται, οὐ βεβαιοῦται. τὸ αὐτὸ ἐστὶ, κὰν ἐγγηγίας οὐ δέδωκεν, ἀλλ' ὁμολογίαν ἐποίησεν.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ἀναγνώθι βιβλ. ις. τίτλ. α'. διγ. η'. θεμ. δ'. ζῆται βιβλ. ζ. τίτλ. ε'. κεφ. ιβ'. πρὸς τὸ τέλος.

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

οὐ δέδωκεν] Ἦς ἀκίτητα ἔχων, ὡς βιβλ. β. τίτλ. η'. διγ. ιε'. κὰν σημειώσῃ, ὅτι οὐ πάντως δίδωσιν ἐγγυίας ὁ δεφευδένου. ἀναγνώθι διγ. μς. θεμ. γ'. κὰν διγ. ηβ'.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

Βλέπε, πὼς ἐθεμάτιστα. κὰν τὸ ὄνην ἐνταῦθά φησιν, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἔκουσιός ὑποσχομένου δεφευδένου τινά κεραιμεθα τῆ κατὰ τὸ πρὸν εἰρημνῆ διαστῆσει. οὐκ οὐκ μὴ ἐναντιωθῆ^{o)} τὸ εἰρημνῆ τῷ Οὐλιανῶ ἐν τῷ κέ. διγ. ἐνθα φησὶ, ὅτι οὐ δοκίμῳ δεφευδένου ὁ μὴ ἐναγόμενος, ἀλλ' ἐπιόμως ὑποπίπτει τῆ ἰουδικαίον σόλου. ἐκεῖνο γὰρ πρὸς τοῦ ἐξ ἀνάγκης δεφευδένουτος εἰρηται· κὰν αὐτῆ τῶν θεμάτων ἢ διαφορὰ. πάλιν δὲ σοι μὴ ἐναντιωθῆ τὸ κείμενον ἐν τῷ ας. διγ. τοῦ παρόντος τίτλου. πολλὴ γὰρ τῶν θεμάτων ἢ διαφορὰ.

Ἐὰν συνῆται τῷ δημοσίῳ καὶ ἰδιωτικῇ λυσιτέλεια, καλῶς ὁ κινῶν δίδωσι τῆς αἰτίας διαγνωσθείσης ἐντολίαν· κὰν κινῶν ἕτερος μετὰ ταῦτα ἐκβάλλεται δόλου παραγομφῆ.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ζῆται βιβλ. ηγ'. τίτλ. ι'. κεφ. ε'. θεμα τελευταίον.

ἙΡΜΗΝΕΙΑ.

Ὁ πρὸς καινοτομίας ἢ βλάβης δημοσίου τόπου κινῶν, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ἐζημιώσῃ προφάσει τῆς γενομένης καινοτομίας, δύναιται τὸ πρὸς τόπου δημοσίου πρὸς βίας δημοσίου δικαστηρίου διὰ προκουράτιστος κινεῖν, ὡς ἐντε σοι ἀνωτέρω διγ. μβ'. το-

f) Cod. Haen. τοῦτο. g) Cap. 44. in Cod. Haen. inscribitur: *Ulpiano*. h) Fabr. et Cod. Coisl. verba haec sic transponunt: ἢ ἑτέραν εὐλογον αἰτίαν ἔχει. Ceterum uterque verbis αἰτίαν ἔχει cap. 44. finit, et verbis οὐκ ἀναγκάζεται cap. 45. incipit, cui Fabrotus praehgit *Pauli*. quod ICI nomen in Cod. Coisl. deest. i) Cod. Haen. cap. 45. inscribit: *Pauli*. k) δὲ post ἐνθα addunt Cod. Coisl. et Fabr. l) τοῦ ἀπόντος apud Fabr. deest. Habet Cod. Coisl. m) Fabr. uti solet, τῶν κριθέντων. n) Codd. Coisl. et Haen. καὶ ἐνθα. o) Cod. Haen. ἐναντιωθῆ σοι.

CYRILLI.

Qui sponte aliquem defendit, post satisfactionem, si actor temporis tractu laedatur, defendere cogitur. Quodsi affinitas, quae ei cum principali fuit, dissoluta sit, aut inimicitiae intercesserint, aut bona eius possideri coeperint, aut peregrinatio vel alia iusta causa impediatur, non cogitur, vel potius cogi non potest. Sed si nullam idoneam causam afferat, committitur stipulatio de iudicatio solvendo: sin iure se excuset, non committitur. Idem statuendum est, si satis non dedit, sed repromisit.

possideri coeperint] Puta, ab aliquo creditorum. Non enim hoc de defensore capias. Quomodo enim haec iusta causa esset, defensorem post satisfactionem in possessionem bonorum eius, quem defendit, mitti? Sane cum iustae causae post satisfactionem ex improvise emergere debeant, quomodo defensor dicere potest, se ignorasse, sibi adversus principalem actionem esse? Sed et Stephanus in τῷ πλάσει sic ait: iusta causa est, et si in possessionem bonorum rei creditores quidam missi sint.

ANONYMI.

Forte enim actor edicto magistratus iussus est ire in possessionem bonorum absentis. Nam postquam tale quid evenerit, actor datae sibi defensionis renuntiare videtur. Lege dig. 76.

XLIV. Vel si longinquo sit abfuturus, aut aliam iustam causam habeat, non cogitur. L. 44. D. III. 3.

XLV. Et cum iusta causa non est, non cogitur absentis iudicium accipere, sed committitur stipulatio iudicatum solvi: cum vero iure excusatur, non committitur. Idem est, si satis non dedit, sed repromisit. L. 45. *pr. D. eod.*

SCHOLIUM.

Lege lib. 17. tit. 1. dig. 8. them. 4. Quare lib. 7. tit. 6. cap. 12. circa finem.

ANONYMI.

satis non dedit] Ut puta, possessor rerum immobilium, uti lib. 2. tit. 8. dig. 15. et observa, defensor non semper satisfacere. Lege dig. 46. them. 3. et dig. 52.

ANNOTATIO.

Vide, quomodo speciem proposuerim. Et textus hic ait, in eo, qui sponte aliquem defendere promisit, praesenti utendum esse distinctione. Ne igitur tibi obstat, quod ab Ulpiano dig. 35. dictum est, eum, qui non conventus est, non videri defendere, sed sponte succumbere cautioni iudicatum solvi. Illud enim de eo, qui ex necessitate defendit, dicitur: et haec casuum est differentia. Kursus ne tibi obstare credas textum dig. 76. huius tituli. Magna enim casuum est differentia.

Si cum publico commodo privatum coniunctum sit, recte, qui agit, causa cognita procuratorem dat; et postea alius agens doli exceptione repellitur. L. 45. §. 1. *D. cod.*

SCHOLIUM.

Quare lib. 58. tit. 10. cap. 5. them ult.

INTERPRETATIO.

Qui de novo opere aut publici loci laesione agit, si et ipse eius occasione damno affectus est, de loco publico publicum de via iudicium per procuratorem exercere potest, ut superius tradidi ad dig. 42. Usque adeo

σοῦτον δὲ ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ὅτι ἐὰν ἕτερός τις ἔλθῃ μετ' αὐτὸν κινῶν, ἐμβάλλεται παραγραφῇ. τινὲς μὲντοι ἐπὶ τοῦ Ἰουλίου δὲ περιβίου τὸ εἰρημένον ἐδέξαντο; ὡς ἐνθάδε δοῦλος τυχὸν ἐφρονεύθη τινός. οἶδας δὲ, ὅτι πούβλικον ὁ ἔγκλημα διὰ προκουράτωρος οὐ δύναται τις κινεῖν. καλῶς δὲ εἶπε τὸ καῖσα κόρντι δίδοναι αὐτὸν προκουράτωρα, ἵνα τυχόν, κὰν περιβίῃ τις ὑπεσσι ζημία, μὴ ἄλλως δυνήθῃ δίδοναι προκουράτωρα, εἰ μὴ ἐξ εὐλόγων αἰτιῶν, ἐνθα τυχόν ὑπὸ νόσου τινός ἢ ἑτέρας αἰτίας δι' ἑαυτοῦ κινεῖν οὐ δεδύνηται. καὶ σημειῶσαι διὰ τὸ ἀδιαστικῶς κείμενον ἐν ἀρχῇ τοῦ μβ'. διγ.

L. 45. §. 2. Ἐὰν ὁ) περὶ καινοτομίας παραγγελθῇ διοικητῆς D. III. 3. πραγμάτων ῥ), καὶ χρήσῃται ῥ) τῷ λέγοντι ῥ), ne ei vis fiat aedificanti ῥ), διεδικητῆς γίνεται, καὶ οὐκ ἀναγκάζεται δοῦναι τὴν ἱκανοδοσίαν. εἰ δὲ καὶ δοθῇ, οὐ βεβαιοῦται.

ΣΧΟΛΙΟΝ ῥ).

ἱκανοδοσίαν] Τὴν ῥάταμ ῥέμ.

ἙΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐὰν κτίζων ὁ προκουράτωρ δέξῃται παραγγέλλαν, καὶ δεξιμένος ἰντερόδικτον αἰτήσῃ τὸ ne vis fiat ῥ), ἦτοι τὴν γενομένην ῥεμισίονα (καὶ τὴν γὰρ ἐτοιμίως ἔχει τὴν ἐπὶ τῶν καινοτομιῶν παρασχεῖν x) ἱκανοδοσίαν), τὸ ἀβίαστον ἔχειν ὀφείλει καὶ ἀκαλύτως λοιπὸν οικοδομεῖν. ἐὰν αἰτήσῃ τὸ εἰρημένον ἰντερόδικτον, ῥέου τάξιν ὑπέχει, καὶ οὐκ ἀναγκάζεται δοῦναι τὴν ῥάταμ ῥέμ ἱκανοδοσίαν. εἰ δὲ καὶ δῶ, περιττὸν τι ποιεῖν αὐτὸν φησὶν Ἰουλιανός. τί γὰρ λέγεις ῥατοναβίτευσεν ὁ πρωτότοπος εὐ ἂν ἔχοι. τὸ ἐναντίον ἀναπαύεται πρὸς τὴν ἐπὶ τῇ καινοτομίᾳ γενομένην ἱκανοδοσίαν. καταλύεται τὸ κατὰ καινοτομίαν οικοδομηθῆν. προόηλον γὰρ, ὅτι ἀρμόττει τὸ quod vi aut clam ἰντερόδικτον.

ΚΤΡΙΑΛΟΓ.

Προκουράτωρ μετὰ παραγγελίας αἰτήσας ῥεμισίονα, ἀρχήσως ἀπαιτεῖται τὴν ῥάταμ ῥέμ.

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

Περὶ καινοτομιῶν εἰρηθῆναι βιβλ. λθ'. τίτλ. α'. καὶ περὶ τοῦ παρόντος θέματος ἐν τῷ τέλει τοῦ ε'. διγ. καὶ ἐν τῷ ε'. ὁ καὶ ἀνῆγνωθι.

L. 46. μζ'. ῥ) Ἐξεσσι τῷ ἐναγομένῳ μετὰ προκάταρξιν pr. D. eod. δοῦναι ἐντολέα, καὶ ῥ) δοῦναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν κριθέντων.

ἙΡΜΗΝΕΙΑ.

Προκουράτωρ suo nomine δικαστήριον ὑποδεξιμένος εἰ βούλεται δοῦναι προκουράτωρα ἦτοι δεφεύσορα, εἰς ὃν ὁ ἄκτωρ μεταθήσῃ τὸ δικαστήριον, ἀκουεσθῆναι ὀφείλει, καὶ δίδοναι τὴν ἰουδικάστον σόλου κατὰ τὸ συνειδυμένον ἱκανοδοσίαν. καὶ σημειῶσαι, ποτὲ καὶ μετὰ προκάταρξιν ἰουδικάστον σόλου παρέχεται.

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ α).

τῷ ἐναγομένῳ] Καὶ τῷ ἄκτωρι. ἀνῆγνωθι καὶ ἀπὸ τοῦ ιζ'. διγ. ῥ) ἕως τοῦ κζ'.

L. 46. §. 1. Ὁ μὴ ἐνάγων ὑπὲρ τινος δύναται καὶ ἐφ' ἐνὶ D. eod. πράγματι διεδικεῖν αὐτόν.

ΣΧΟΛΙΟΝ ε).

Ἐξ ἀντιδιαστολῆς νόει, ἀλλ' οὐκ ἐναγόμενος.

p) Cod. Haen. τὸ πούβλικον. q) Ante textum: ἐὰν περὶ καινοτομίας in Cod. Haen. leguntur sub textu nomine verba sequentis ἑρμηνείας inde ab initio ἐὰν κτίζων usque ad verba τὴν γενομένην. Sed haec omnia lineis subnotata sunt. Quibus lineis subnotatis semper significatur in Cod. Haen. aliquid aut plane delendum, aut non eo, quo debeat, loco positum esse. In sequenti ἑρμηνείᾳ eadem verba repetuntur. r) πραγμάτων deest apud Fabr. Habet Cod. Coisl. s) Cod. Coisl. χρήσεται. t) Fabr. τῷ ἰντερόδικτῳ λέγοντι. Verbum ἰντερόδικτῳ in reliquis omnibus deest. u) Haec verba Latina habet quoque Cod. Coisl. Fabr. loco eorum Graece sic habet: ἵνα μὴ βία γένηται αὐτῷ οικοδομῆσαντι. v) Hoc scholium ante ἑρμηνείαν, quae incipit verbis ἐὰν κτίζων κ. τ. λ. addit Cod. Haen. Deest in editione Ruhnkenii. w) Cod. Haenel. sta habet pro fiat. x) Bene Schelltinga corrigat παρασχῶν, verba nonnulla parentesi includeas. Reliqua propter corruptelam, quam contraxerunt, non expedito. R. Nec mihi liquet sensus huius loci. y) Cap. 46. in Cod. Haen. inscribitur: Καί. z) In Cod. Coisl. verba δοῦναι ἐντολέα καὶ prorsus desunt, ita ut locus in eo sic se habeat: μετὰ προκάταρξιν δοῦναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀσφάλειαν κ. τ. λ. Synopsis cap. 52. eadem habet, quae reliqui omnes. a) Cod. Haen. signo δ'. hanc interpretationem Inimomati refert ad verba textus μετὰ προκάταρξιν. b) Cod. Haen. ζ'. καὶ δεκάστον διγ. c) Hoc scholium hoc loco addit Cod. Haen.

autem hoc isto modo se habet, ut si alius post eum agere velit, exceptione repellatur. Nonnulli quidem id, quod dicitur, de lege Iulia de vi privata acceperunt, ut puta, si servus alicuius occisus sit. Nosti vero, publicum crimen per procuratorem exerceri non posse. Recte autem dixit, eum causa cognita dare procuratorem, ut licet privatum damnum sit, non aliter procuratorem dare possit, nisi ex iustis causis, si forte vel propter morbum, vel propter aliam causam per se agere non potuit. Hoc observa, quia sine distinctione dictum est princ. dig. 42.

Si procuratori opus novum nuntiatum sit, isque utatur interdicto, ne ei vis fiat aedificanti, defensor fit, nec compellitur de rato cavere. Si vero satisfacerit, stipulatio non committitur.

SCHOLIUM.

cavere] Ratam rem haberi.

INTERPRETATIO.

Si procuratori aedificanti novum opus nuntiatum sit, et nuntiatum interdictum petat, ne vis fiat, aut consuetam remissionem (hanc enim de novo opere satisfactionem praestans, postulare potest), sine vi et impedimento in posterum aedificabit. Si interdictum petat, rei partes sustinet, nec compellitur cavere ratam rem dominum habiturum. Si vero etiam caverit de rato, Iulianus eum superflui quid facere ait. Nam manifestum est, interdictum, quod vi aut clam, competere.

CYRILLI.

Si procurator post novi operis nuntiationem petierit remissionem, inutiliter ab eo exigitur cautio dominum rem ratam habiturum.

ANONYMI.

De novi operis nuntiatione tractatur lib. 39. tit. 1. et de praesenti casu in fine dig. 5. et in dig. 6. quod lege.

XLVI. Licet reo post litem contestatam procuratorem dare, et pro eo satisfacere iudicatum solvi.

INTERPRETATIO.

Procurator suo nomine iudicium accipiens si velit procuratorem aut defensorem dare, in quem actor transferat iudicium, audiri debet, et de iudicato solvendo sollemniter satisfacere. Observa, aliquando etiam post litem contestatam cautionem iudicatum solvi praestari.

ANONYMI.

re o] Etiam actori. Lege a dig. 16. usque ad 27.

Ei, qui pro alio non agit, liberum est vel in unam rem defendere.

SCHOLIUM.

Per antidiastolen intelligas: sed conventus pro aliquo.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ο μὲν τοῦ ἄτορος προκουράτωρ ἀναγκάζεται δεφενδεύειν τὸν προβαλλόμενον· ὁ μὲν τοι τοῦ ἄτορος δεφένσωρ οὐκ ἀναγκάζεται χάριν ἑτέρας αἰτίας δεφενδεύειν τὸν πρωτότυπον πλὴν ἐκείνης, ἐν ἣ δεφενδεύειν ὑπέσχετο.

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

Ο γὰρ ἐνάγων ἀναγκάζεται ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀγωγαῖς δεφενδεύειν, ὡς διγ. λζ.

Οὐδείς ἀλλοτριᾶν δίκην χωρὶς ἱκανοδοσίας διεκδικεῖν θέλων ἀξιόχρεός ἐστιν.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ζήτη τὸ γγ. κεφ.

ἱκανοδοσία] Τῆς ἰουδικάτου σόλουι. ζήτη ἰσπι. δ. d) τίτλ. α. e) καὶ βιβλ. ε. τίτλ. α. διγ. ξγ. καὶ γγ. τούτου τοῦ τίτλου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἀνάγνωθι βιβλ. ε. τίτλ. α. διγ. ξγ. καὶ βιβλ. δ. τίτλ. ε. διγ. κβ. τὸ τέλος.

ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΥ.

Σαυδοσιών 1) μὲν ἔστιν ἡ δὲ ἐγγυῶν, ὡς βιβλ. β. τίτλ. η. διγ. α. καὶ βιβλ. ε. τοῦ κώδ. τίτλ. λη. διατ. γ. πλὴν ἔργου ἐν τῷ τοιοῦτῳ τίτλῳ, ὅτι ἔστιν ὅτε καὶ ὁμολογίαν ποιεῖ ὁ δεφένσωρ. ἀνάγνωθι καὶ τὸ νβ. διγ.

Ἐάν τις ὡς διεκδικητῆς ἐναχθῆ, καὶ ἀποκαθίσταται ὁ ἐνάγων, ἀναγκάζεται καὶ τὴν δίκην h) τῆς ἀποκαταστάσεως δέξασθαι.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἐδεφένδουσέ τις τινα καὶ ἐνίκησεν· ἀλλὰ ὁ ἐνάγων ἤτησεν ἀποκατάστασιν κατὰ τῆς ἀποφάσεως. καὶ ἐντεῦθεν ἐζητήθη, εἰ ὁ τὴν ἀρχὴν δεφενδεύσας ἀναγκάζεται πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς κατὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ αἰτίσει δεφενδεύειν τὸν πρωτότυπον; καὶ ἤρσαεν, ὥστε αὐτὸν ἀναγκάζεσθαι τὸ ἴσπι-τουτόριον ἤγουν τὸ τῆς ἀποκαταστάσεως ὑποδέξασθαι δικαστήριον.

Ἄλλο ἐστὶν ἐπὶ τῆς ἐκλήτου, ὡς τὸ λε. κεφ. φησί, καὶ ἄλλο ἐπὶ τῆς ἀποκαταστάσεως. ἐκεῖ γὰρ οὐκ ἄλλο τι ποιεῖν ἀναγκάζεται ὁ ἐντολεύς, εἰ μὴ τὴν ἐκλήτου εἰπεῖν, καὶ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ἐκαλοῦμαι· οὐκ ἀναγκάζεται δὲ καὶ γυμνάσαι τὴν ἐκλήτου, ὅτι ἡ ἐκλήτου παρ' ἄλλῳ δικαστῆ γίνεται. ἡ δὲ διατάξις ἀπαγορεύει δυο δικαστηρίων εἶναι τὸν αὐτὸν ἐντολεύς, ὡς κεφ. ρθ. ἐκεῖ μὲν οὖν, οὐ. i). ἐνταῦθα δὲ, ἐπεὶ ἀποκαθίσταται, δοκεῖ μὴ ὅλος προβῆναι δικαστήριον κατ' αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως ἀποκαταστάσεως τοῦ ἐνάγουτος· καὶ διὰ τοῦτο, ἐπεὶ τὸ αὐτὸ δικαστήριον δοκεῖ προβαίνειν ἐν τῇ ἀποκαταστάσει, ὁ αὐτὸς ἐντολεύς ἀναγκάζεται καὶ τὴν δίκην τῆς ἀποκαταστάσεως δέξασθαι.

Ὡς περὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰτιῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς δίκης, καλῆ πίστει τοὺς λόγους ὁ ἐντολεύς ἀποδίδωσι· καὶ εἰ τι ἔλαβεν εἴτε πρωτότύπως ὑπὲρ τοῦ πράγματος, εἴτε κατὰ πρόφασιν αὐτοῦ ἔξωθεν, δίδωσι διὰ τῆς περὶ ἐντολῆς k) ἀγωγῆς· εἰ καὶ κατὰ πλάνην ἢ ἀδικίαν τοῦ δικαστοῦ ἔλαβε τὸ μὴ χρεωστούμενον. καὶ εἰ τι ἀπὸ καταδίκης ἔδωκε l), καὶ τὰ καλῆ πίστει δαπανηθέντα περὶ τὴν δίκην m) λαμβάνει· οὐ μὴν τὴν ποινήν, ἣν ἐξ ἰδίου δέδωκεν ἁμαρτήματος.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

ὡς περὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰτιῶν] Ἐπὶ πάσης ἐτέρας δικαστικῆς ἐπὶ τῶν δικῶν n).

ἀποδίδωσι] Ὁφείλει δίδοναι.

d) δ. in Cod. Haen. deest. e) Cod. Haen. τίτλ. α. f) Cod. Haen. σαυδοσιών; haud dubie corruptum ex σαυδοσίω. g) Fabr. male ἐναχθῆ. h) Hinc emendabis Basilica (Fabroti) ubi primum editur ἐναχθῆ pro ἐναχθῆ, forte hypothetae errore, et deinde reliqua sic scribuntur: ἀναγκάζεται τὴν δίκην τὴν ἀπὸ τῆς καταστάσεως. R. Facillime haec sic emendari poterant τὴν δίκην τὴν τῆς ἀποκαταστάσεως. Cod. Coisl. eadem habet, quae Ruhnkenius. i) Cod. Haen. pro οὐ habet οὕτως. k) Cod. Coisl. et Fabr. περὶ τῆς ἐντολῆς. l) Cod. Coisl. ἔδωκεν. m) Cod. Coisl. et Fabr. περὶ τὴν δίκην δαπανηθέντα. n) Hoc scholium hoc loco addit Cod. Haen. Deest apud Ruhnkenium.

INTERPRETATIO.

Actoris procurator compellitur defendere eum, a quo constitutus est: sed rei defensor non cogitur principalem defendere, praeterquam in ea causa, in qua defensionem pollicitus est.

ANONYMI.

Actor compellitur omnium actionum nomine defendere, ut dig. 37.

Nemo alienae litis sine satisfactione idoneus defensor est. L. 46. §. 2. D. III. 3.

SCHOLIUM.

Quaere cap. 53. satisfactione] Iudicatum solvi. Quaere Inst. lib. 4. tit. 11. et lib. 5. tit. 1. dig. 63. et 53. huius tit.

INTERPRETATIO.

Lege lib. 5. tit. 1. dig. 63. et lib. 4. tit. 6. dig. 22. in fine.

ENANTIOPHANIS.

Satisfatio est cautio fideiussoria, ut lib. 2. tit. 8. dig. 1. et lib. 6. Cod. tit. 38. const. 3. Verum cognovisti in illo titulo, defensorem aliquando etiam nudam promissionem facere. Lege dig. 52.

Si quis velut defensor iudicium acceperit, et actor in integrum restitutus sit, compellitur restitutorium iudicium accipere. L. 46. §. 3. D. eod.

INTERPRETATIO.

Defendit aliquis alterum, et superior factus est; sed actor contra sententiam restitutionem in integrum petit. Inde quaesitum est, an, qui initio defendit, post restitutionem in integrum rursus ab initio principalem in tali petitione defendere cogatur? Et placuit, eum cogendum esse restitutorium iudicium accipere.

Aliud obtinet in appellatione, ut cap. 35. ait, aliud in restitutione in integrum. Ibi enim procurator nihil aliud facere cogitur, nisi ut appellet; et sufficit verbum, appello: non autem cogitur appellationem exercere, quia appellatio fit apud alium iudicem. Constitutio vero prohibet, eundem duorum iudiciorum procuratorem esse, ut cap. 104. Ibi igitur non compellitur. idcirco, quia idem iudicium videtur procedere in restitutione, idem procurator cogitur iudicium restitutorium accipere.

Ut in ceteris causis, ita quoque in litibus procurator ex bona fide rationes reddit: et si quid consecutus fuerit sive principaliter ipsius rei nomine, vel extrinsecus eius occasione, mandati iudicio restituit; licet per errorem aut iniuriam iudicis non debitum consecutus fuerit. Et si quid ob rem iudicatam solverit, et litis impendia bona fide facta recipit; non etiam poenam, quam ex suo delicto praestitit. L. 46. §. 4. 5. 6. D. eod.

SCHOLIUM.

ut in ceteris causis] In quavis alia administratione: in litibus. reddit] Reddere debet.

ὑπὲρ τοῦ πράγματός] Ἐξ αὐτῆς τῆς δίκης. ζῆτει τίτλ. ε. διγ. ε. καὶ κβ.
 πρόσφασιν] Προφάσει τῆς δίκης.
 χρεωστούμενον] Τῷ πρωτοτύπῳ).
 Ἀπὸ καταδίκης] Καταδικασθεὶς.
 τῆν δίκην] Διὰ τῆς κόντρα μωδάτου. ζῆτει βιβλ. β. τίτλ. γ. διγ. α. καὶ τοῦτου τοῦ τίτλ. διγ. α.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ὡς ἐπὶ τοῦ de factis καὶ τοῦ de yi, ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ μβ. ἀνίγνωθι καὶ βιβλ. μγ. τίτλ. γ. διγ. ε. τί γὰρ, ὅτι ποινὴν εἴχεν ἐπερωτήσις, εἰ μὴ παραγέρημα ὁ διώδικος εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐκομμενέθη;

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

κατὰ πλάνην] Ὅμοιον τίτλ. ε. διγ. ε. καὶ ζ. καὶ ἐπὶ τοῦ ἐξω δικαστήριον, διὰ τὸ εἰρημέριον τίτλ. ε. τοῦ ιβ. βιβλ. διγ. ς.
 τῆν ποινὴν] Τί γὰρ, ὅτι μετὰ ποινῆς ἐπερωτήθη, καὶ ἐμπροσθέντος οὐ παρογένετο, καὶ ἐκομμενέσε καὶ ἐναντιῶν τῆν ποινῆν, ἢ καὶ ἰκανιώθη τῷ ἀρχοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῦτου προσεπιμνήθη; ὅτι γὰρ τὸν ἀπειθόντα δύναιται ὡς ἀρχὸν προστιμῆναι, ἔργως ἐν τῷ προλαβόντι βιβλ. τίτλ. γ. ἐν τοῖς προκειμένοις τῷ τίτλῳ διγ. α.
 ἐξ ἰδίου] Ὅμοιος βιβλ. ιζ. τίτλ. α. ἐν τῷ τέλει τοῦ ς. διγ.

L. 46. §. 7. Ἐὰν δύο ἐντελλωμῶν διακίῃσαι τὰ πράγματά μου, D. III. 3. καὶ ὁ εἷς αὐτῶν χρεωσῆται μοι, καλῶς αὐτῶν ὁ ἄλλος ἀπαιτεῖ.

L. 47. μζ. ς) Ἐὰν ἤντιως τοῦτο ἐνετέταλτο. ς).

D. eod.

L. 48. μη. γ) Καὶ οὐ δύναται ἰσχυρῶς αὐτὸν παραγοῦναι D. eod. φεθῶν ὁ ἀπαιτούμενος.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἢ γὰρ χησεται παραγοῦναι λέγων, ἀλλ' εἰ μὴ ἐνετάλη μοι τοῖς δεβίτοις ἀπαιτήσι, κέρηται ὁ κινῶν προκουράτω ἀντιπαραγοῦναι λέγων, ἀλλ' εἰ μὴ) ἐνετάλη μοι ἰδικῶς ἐσ ἀπαιτήσι.

L. 49. μθ. δ) Ἀγροῦντος ὁ) χείρων ἢ ἀφροῖς μου διὰ D. eod. τοῦ ἐπιτολέως οὐ) γίνεται.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ζῆτει βιβλ. β. w) τίτλ. ιδ. διγ. κγ. καὶ βιβλίου x) τοῦτου τοῦ τίτλ. ε. διγ. κη. καὶ βιβλ. κ. τίτλ. ε. διγ. ζ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ἀγροῦντος τοῦ πρωτοτύπου, χείρων ἢ ἀφροῖς αὐτοῦ οὐκ ἀφείλει διὰ τοῦ προκουράτωρος γίνεσθαι. διὰ τοῦτο γὰρ ἀναγκαῖα ἢ ἕταιρα φέσι. εἰ γὰρ ἐπὶ τῷ κηρῶσι προβάλλομαι y) προκουράτωρα, ἀναφωρήσῃ δὲ οὗτος πρὸς τὸν δεβίτορα τὸ χείρος μηδὲν ἀπαιτεῖν, οὐδὲν ἐντεῦθεν ἐμοὶ τῷ ἐντελλωμένῳ γενήσεται πρόσομι, ὡς ἔργως ἐν τῷ ιγ. διγ. τοῦ δὲ Πάππου τίτλου. τὸ δὲ εἰρημέριον ἐντεῦθεν κέρησον, περὶ τῆς ἰδικῶν ἐχούσης μωδάτου. ὁ γὰρ γενικός προκουράτωρ δύναται διὰ πάσιον βλάπτειν τὸν πρωτοτύπον z), ὡς ὁ Οὐκλιανός ἐν τῷ ιβ. διγ. τοῦ δὲ Πάππου τίτλου φησὶν.

ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ.

Γενικῶς κῆται βιβλ. ιζ. τίτλ. α.
 χείρων ἢ ἀφροῖς] Ἀνίγνωθι καὶ τὸ κη. διγ. τοῦ ε. τίτλ. τοῦτου τοῦ βιβλίου καὶ βιβλ. β. τίτλ. ιδ. διγ. ιβ. καὶ ιγ. καὶ βιβλ. κ. τίτλ. ε. διγ. ζ.

ipsius rei nomine] Ex eadem lite. Quaere tit. 5. dig. 5. et 22.
 occasione] Occasione litis.
 debitum] Domino causae.
 ob rem iudicatam] Condemnatus.
 litis impendia] Actione mandati contraria. Quaere lib. 2. tit. 3. dig. 1. et huius tit. dig. 1.

INTERPRETATIO.

..... Lege et lib. 43. tit. 3. dig. 6.
 Quid enim, si poenam stipulatus sit, ni adversarius in iudicio adfuerit, et stipulatio sit commissa?

ANONYMI.

per errorem] Similiter tit. 5. dig. 5. et 7. et suppone extra iudicium propter ea, quae dicta sunt tit. 6. lib. 12. dig. 57.
 poenam] Quid enim, si poenam promiserit stipulanti, nec stato tempore adfuerit, et adversus se poenam commiserit, vel non obtemperarit iudici, ideoque multatus sit. Iudicem enim non obtemperantem multare posse, nosti ex praecedentis libri tit. 3.
 ex suo delicto] Similiter lib. 17. tit. 1. dig. 56. in fine.

Si duobus administrationem negotiorum meorum mandaverim, quorum alter debitor meus sit, alter ab eo recte petit.

XLVII. Si hoc nominatim mandatum sit.

XLVIII. Et is, a quo petitur, cum iure non potest summovere exceptione.

INTERPRETATIO.

Si enim exceptione utatur dicens, si non mihi mandatum sit, ut a debitoribus peterem, procurator petens replicatione utetur dicens, At si mihi specialiter non mandatum est, ut a te peterem.

XLIX. Ignorante me, conditio mea per procuratorem non deterior fit.

SCHOLIUM.

Quaere lib. 2. tit. 14. dig. 23. et huius lib. tit. 5. dig. 38. et lib. 20. tit. 6. dig. 7.

INTERPRETATIO.

Ignorante principali, conditio eius per procuratorem deterior fieri non debet. Ideo opus est cautione dominum rem ratam habiturum. Si enim ad agendum procuratorem dederit, isque cum debitoribus pactus sit, ne debitum exigat, nihil inde mihi mandanti fit praeiudicii, ut nosti ex dig. 13. tit. de Pactis. Quod vero hic dicitur, intellige de casu, quo quis speciale mandatum habet. Nam omnium rerum procurator principali per pactum nocere potest, ut Ulpianus ait dig. 12. tit. de Pactis.

ANONYMI.

Generatim de his tractatur lib. 17. tit. 1.
 conditio deterior] Lege et dig. 38. tit. 5. huius lib. et lib. 2. tit. 14. dig. 12. et 13. et lib. 20. tit. 6. dig. 7.

o) Hoc et sequens scholium addit Cod. Haen. Deest utrumque apud Ruhnkenium. p) Cap. 47. in Cod. Haen. inscribitur: Ulpiani. Fabr. inscribit: Τουκλιανός. Recte. q) Lege ἐνετέταλτο, ut recte habent Cod. Coisl. et Fabr. Ruhn. habet ἐνετεταλτο. r) Cap. 48. in Cod. Haen. inscribitur: Γαίου. s) A Florentino exemplari abest negatio in L. 48. D. h. t. quam praeter Graecum interpretem aliosque Codd. exhibent etiam Membranae Campenses. R. t) Cap. 49. in Cod. Haen. inscribitur: Παύλου. u) Codd. Haen. Coisl. et Fabr. ἀγροῦντός μου, quod omnino praeferebam. v) οὐ deest in Cod. Coisl. w) Cod. Haen. βιβλίον δούτερον τῶν δικαστῶν. x) Cod. Haen. βιβλίον. y) Cod. Haen. προβάλλομαι. z) Cod. Haen. πρῶτον. Lineola est sub altero τ.